

fig nødsaget til at søge et bedre Embede, ja maaskee endog tilbeels overalt, hvor Menighededen paa en særlig Maade slutter sig til Præsten. Jeg troer altsaa nok, at der paa enkelte Steder vil vedblive at ydes frivilligt Offer af Betydning, men jeg er overbevist om, at det paa ligesaamange Steder vil falde næsten heelt bort, og Udgiften fra Befolkningens Side — og det er dog det, det kommer an paa — bliver, saavidt jeg kan see, i sin Heelhed ingenlunde større ved det foreliggende Lovforslag. Dernæst maa man heller ikke glemme, at hvis de Præster, som man behøver, ikke kunne lønnes paa en nogenlunde anstændig Maade af de Midler, som nu ere tilstede og efter Forslaget ville indgaae i Statskassen, saa bliver Befolkningen dog alligevel nødt til paa en eller anden Maade at styde det Manglende til. Det er Noget, som ikke kan være anderledes; naar Befolkningen vil have gode Præster — og det vil den have — i tilstrækkeligt Maal, saa kan den ikke undgaae ogsaa at skaffe Midlerne tilveie til at lønne dem paa en nogenlunde passende Maade.

Hvad Enkeltighederne i Lovforslaget angaaer, da skal jeg ikke indlade mig videre paa dem. Der er flere Ting, som jeg har en anden Mening om end dette Forslag. Det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Klein) nævnte saaledes den Maade, paa hvilken Lønningsspørgsmaalet er løst. Den er jeg ganske imod, baade i Henseende til det, som han kaldte Gratifications-Lønningssmaaden, og tillige i Henseende til det, at der ikke er større Forskjel i Classerne, — dette Sidste væsentligst af den Grund, jeg har omtalt, da jeg berørte Ydernes Standpunkt, samt af den Grund, der blev fremhævet af den høitærede Minister. Det ligger i den menneskelige Natur, at naar man ikke vil virke i den Retning, som den høitærede Minister omtalte, saa maa der være Noget hos Præstestanden at stræbe efter og Noget at see op til ogsaa i Henseende til den ydre Stilling. Det er det Standpunkt, som jeg stod paa ifjor, og hvorfor jeg bestemt nægtede at være med til det Forslag, som foreligger; jeg lagde og jeg lægger endnu stor Vægt paa, at der bliver en nogenlunde bethdelig Forskjel imellem Classerne, større end for Exempel 200 Rd., thi det

forekommer ikke mig at være en Forskjel, der kan være nogen sand Forskjel. Jeg troer ogsaa, at ligesom man tidligere ganske sikkert i langt høiere Grad end ønskeligt har forflyttet Præsterne, saaledes ere Mange nu komne til at see Sagen fra det modsatte Yderpunkt. Man skal ogsaa indrette det saaledes, at naar en Præst eller hans Menighed eller begge Parter søle, at det vilde være ønskeligt, at han og Menigheden skiltes ad, og det forresten er en Mand, som Staten kan have Grund til at forfremme, at det da kan skee paa en for alle Parter god Maade. — Som Loven lyder, vil en Forflyttelse meget ofte absolut blive et pecuniært Offer for Præsten, men det kan og bør forhindres. — Altsaa i den Henseende er jeg villig til at imødekomme den høitærede Minister.

Ministeren for Kirke og Undervisningsvæsenet: Ja, jeg maa takke flere af de ærede Talere, som have taget sig af mig med Hensyn til, hvad det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) saa rigelig uvilliede mod det Foredrag, jeg havde holdt. Og jeg skal derfor i den Henseende kun bede om ganske kort at maatte udtale ogsaa som min Overbeviisning: At fordi jeg siger det jævnt og ligefrem, at der kan vaagne Misstemning eller Uvillie hos Nogle af vort Folk i en eller anden Anledning, og jeg maaskee ikke indklædte det ganske parlamentarist, vil dog ingen Mand i dette Thing, det jeg troer, misforstaae mig eller derfor lægge nogen anden støvende Betydning ind deri; at fordi jeg siger, at der har været Stemninger i Landet, som, naar Erfaringen, idet en Beslutning bringes i Udsørelse, kommer til, kan slaae om til det Modsatte, har jeg ikke foregrebet Rigsdagens Majestætsret til at være den, der til en given Tid udtaler, hvad Folkets Villie er, — hvorved jeg skal gjøre opmærksom paa, at den udtaler Rigsdagen kun i to Kamre og kun igjennem tre Behandlinger i hvert Kammer, ved en endelig Vedtagelse, og at jeg altsaa er i min fulde Ret til under Forhandlingerne og indtil da at udtale mig om, hvad jeg troer, Stemningen i Folket er og vil blive — og at, naar jeg sagde, at Virkeligheden hindebød bag efter Muligheden, var der ikke Tale om For-